

ТИВОК И ОДМЕРЕН СВЕТ

• Кон монографско ретроспективната изложба на Томо Владимирски во Музејот на современа уметност во Скопје

Серијата монографски изложби организирани во Музејот на современа уметност во Скопје, провозува со најновата ретроспективна изложба на Томо Владимирски, еден од најстарите македонски уметници кој даде свој придонес во развојот на современата македонска уметност.

Томо Владимирски (1904—1971) првите луѓи ги добива на Уметничката школа во Белград од 1929—1934, а потоа две години се наоѓа на специјализација во Прага (1935—1937). Сопредувајќи го целокупното дело на Владимирски може со сигурност да се констатира дека тој соствениот творечки врв и граница ја достигнува главно во предвоенниот период опфаќајќи ги равите чети-

риесотте години. Во тоа време Владимирски ги поставува основите на своето дело укажувајќи на своите главни стилско-тематски интереси и карактеристики кои ќе овозможат третиот белез на неговото дело.

По изложбените дела може да се види дека тој помалку има сите развијани етапи карактеристични за македонската уметност од предвоенниот период, НОБ и првите години по неа. Творештвото на Владимирски во рамките на академскиот и класичниот реализам со одредени рефлексии на импресионизмот, фовизмот и експресионизмот. Неговата смислена ориентација лежи не помалку големи остварувања во последните дела

се одликува со нешто поголема слобода и смелост во изразот. Меѓутоа, веднаш треба да се доцкале дека сите варијации, пред сè од современата француска уметност, (Угрисло, Вламинк), Владимирски ги пропунта низ својата творечка призма, ги прилагодува на неговите темперамент и уметничка природа. Затоа не може да се зборува за некаков „чист“ импресионизам, фовизам или експресионизам во неговите дела. Својтајста на доживувањето и сликањето кај Владимирски е „ко ритурна“ со карактеристичната поедноставност и одмереност во третирањето на формално-копиристичките елементи.

Зарканиот колорит, тоски „степаног“ и суво третирање, како и извесното врло третирање на цртежот и формата не го намалува впечатокот на извесна сигурност во поставувањето на сликарскиот занает и во решавањето на сликата. И кога работи по природа Владимирски бара естетика во делото, се обидува да ја го даде овој карактеристичен темпо, изготвен „музејски“ штимул со доза на романтичност во доживувањето. Смислениот ритам, статичноста, како и извесната благородна едноставност и наизмам се карактеристични белези на сликарството на Владимирски, постигнувајќи во некои дела блига лиричност.

Кога би се обиделе да ги издвоиме неговите докарактеристични дела може да ги споменеме следните: Мотив од Прага од 1933 г., Портрет на работник од 1940 г., Мртва природа од 1941, Мртва природа од 1942, Жетвари од 1945 г., На пазар од 1957, Стара скопска чаршија од 1940 г., Старо и ново Скопје од 1949, Зенски пејзаж II од 1960, Буря од 1954, Мотив од Вардар III од 1963, и Мотив од Радока од 1963, и 1968 година. А вредноста на Владимирски како уметник се огледа во неговата способност да ги почувствува границите на своите способности и уметноста да ја прилагоди на сопствената мерка.

Изложбените монографски решенија на Владимирски исто така зборуваат за една педантност и прилежноста во работата, за строга одмереност во пренесувањето на карактеристичното и наклонетост кон сценографичност на глетката што како својство го задржува и во своето сликарство.

Томо Владимирски спаѓа во редот на т. н. „мали“ мајстори во современата македонска уметност, со одредена историска улога во нејзиното создавање и развој. Неговото скромно и непретенциозно дело им претставува со својата доследност и упорност во создавањето на еден тивок и одмерен свет.

Томо Владимирски: Фебруарски поход, масло на платно, 1953